

OBSAH

Úvod	3
I. Vývoj a dnešní organizace pracovního lékařství (MUDr Ludmila Sinkulová)	5
II. Právní normy na ochranu zdraví pracujících (MUDr Ludmila Sinkulová a MUDr Josef Šimek)	17
1. Ochrana pracujících na základě živnostenského řádu	19
Všeobecné ochranné předpisy	21
Zvláštní ochranné předpisy	31
Jiné předpisy ve vztahu k zdravotní ochraně pracujících	34
2. Ochrana pracujících, nespádajících pod živnostenský řád	35
3. Lékařská účast v ochraně pracujících	37
Úřední lékaři státní správy zdravotní, lékařští živnostenští inspektoři	37
Zdravotní oddělení při okresních ústavech ochrany práce, ústavy pracovního lékařství	39
Výňatek ze zákona o národním pojištění	41
Pracovně méně schopní	49
Zdravotní služba v závodech	54
Účast závodních rad	76
III. Činnost technických živnostenských inspektorů (Ing. Karel Maněna)	77
IV. Činnost oddělení zdravotní ochrany práce okresních úřadů ochrany práce (MUDr Zdeněk Štich)	89
1. Včleňování do práce	92
Lékařská prohlídka	92
Spolupráce s poradnami pro volbu povolání	93

První začlenění do práce osob dospělých	94
Včleňování osob se sníženou pracovní schopností	94
Změna práce z důvodů zdravotních	96
Přeřazování z neproduktivní práce do produktivní	96
Dobrovolné brigády hornické, zemědělské a stavební; nouzové práce	96
2. Dozor nad ochranou zdraví pracujících a její řízení	98
Zdravotní inspekce práce	98
Provádění pravidelných prohlídek zaměstnanců	100
Spolupráce se závodními lékaři	100
Spolupráce se soc. zdravotními pracovníci OÚOP i závodů	101
3. Ústavy pracovního lékařství	101
V. Volba povolání (RNDr František Hyhlík)	105
Péče o volbu povolání našeho dorostu	107
Úkoly a organizace poraden pro volbu povolání	107
Příprava k správné volbě povolání	109
Spolupráce v poradenství pro volbu povolání	111
Výběr dorostu pro povolání	115
Hospodářská stránka volby povolání	121
Sociální stránka volby povolání	124
Budoucí úkoly v poradenství	125
VI. Fysiologie práce (Doc. MUDr Karel Kadlec)	127
1. Činnost orgánů lidského těla, zatížených prací	130
Práce svalová	130
Oběh krevní a dýchání	135
Krev	142
2. Únava, přepracování, vyčerpání	144
VII. Hygiena průmyslových závodů (Doc. MUDr Jan Roubal, MUDr Petr Pachner a MUDr Bedřich Švestka)	147
1. Část všeobecná	149
Plánování závodů	149
Navrhování závodu	149
Navrhování a stavba továrních budov	150
Pomocná hygienická a sociální zařízení v továrních budovách	153
Samostatná hygienická a sociální zařízení podniku	158
Pracovní oděv a ochranné pomůcky	159
2. Část speciální	163
Teplo, vlhko, proudění vzduchu	163
Plyny a výpary	168

Prach	174
Hluk a otřesy	181
Světlo a záření	183
VIII. Výroba a její škodliviny	187
1. <u>Hornictví (MUDr Bedřich Švestka)</u>	189
Technologie a charakteristika hornické práce	189
Meteorologické poměry v dolech a jejich vliv na horníka	190
Větrání a složení vzduchu v dole	191
Vliv prachu na zdraví a práci horníků	193
<u>Nemoci z povolání horníků</u>	196
Sociálně zdravotní zařízení na dolech	200
Organisace první pomoci a zdravotní péče na dolech	204
2. <u>Zemědělství a lesnictví (Prof. MUDr Jaroslav Teisinger)</u>	206
3. <u>Zpracování kamene, zemin a hlíny (Doc. MUDr Emil Graubner, Ing. M. Mořica, Ing. V. Praibíš, Ing. V. Záveský)</u>	208
<u>Průmysl keramický</u>	209
<u>Sklářství</u>	219
4. <u>Stavebnictví (Doc. MUDr Karel Kadlec a MUDr Petr Pachner)</u>	223
5. <u>Kovoprůmysl (MUDr Petr Pachner)</u>	226
<u>Hutní průmysl</u>	226
<u>Zpracování kovů</u>	237
6. <u>Dřevoprůmysl (MUDr Petr Pachner)</u>	243
7. <u>Gumařství (MUDr František Pokorný a MUDr František Maloň)</u>	246
8. <u>Textilní průmysl (Doc. MUDr Karel Kadlec)</u>	253
9. <u>Koželužství (Doc. MUDr Jan Roubal)</u>	260
10. <u>Obuvnictví (Doc. MUDr Jan Roubal)</u>	262
11. <u>Kloboučnictví (Doc. MUDr Jan Roubal)</u>	268
12. <u>Potravinářský průmysl (RNDr Karel Fišer, MUDr Karla Pekárková, Doc. MUDr Karel Rejsek)</u>	272
Pekárny	272
Lihovary	274
Cukrovary	275
Mlékárny	275
Kafilérie	277
13. <u>Chemický průmysl (Doc. MUDr Karel Rejsek, doc. MUDr Jan Roubal, RNDr Bohumil Souček, RNDr Jaromíra Srbová, prof. MUDr Stanislav Škramovský a prof. MUDr Jaroslav Teisinger)</u>	277

Výroba kyseliny dusičné	277
Výroba kyseliny sírové	278
Výroba kyseliny solné	279
Výroba karbidu vápenatého a dusíkatého vápna	280
Elektrolytická výroba žíravého louhu, vodíku a chloru, výroba chlorovodíku a chlorového vápna	281
Draselná hnojiva	282
Výroba sody	282
Výroba potaše	283
Výroba amoniaku ze vzduchu	284
Zpracování dehtu	284
Výroba karborunda a elektritu	287
Minerální oleje	287
Plynárny a koksárny	288
Výroba hořlavých plynů průmyslových	290
Výbušniny	291
Ochranné nátěry a laky	295
Minerální barvy	297
Chemické čištění šatů a tkanin	300
Suchá destilace dřeva a výroba dřevěného uhlí	301
Výroba některých organických kyselin a jejich solí	302
Organická barviva syntetická	302
Umělá vlákna, umělé hedvábí	305
Technické zpracování tuků, olejů a vosků	308
14. Polygrafický průmysl (Doc. MUDr Karel Rejsek)	311
15. Zdravotnická povolání (Prof. MUDr Jaroslav Teisinger)	312

IX. Klinika chorob z povolání

1. Choroby z povolání vnitřních ústrojí (Prof. MUDr Jaroslav Teisinger)	317
2. Nemoci z povolání dýchacího ústrojí (Doc. MUDr Jindřich Urbánek)	348
Pneumokoniosy	350
Nemoci infekční a parazitární	360
Tabulky nejvyšších přípustných koncentrací ve vzduchu (Z literatury sestavil RNDr Bohumil Souček)	360
3. Oční nemoci z povolání (Doc. MUDr František V. Michal)	365
Průmyslové oční úrazy	365
Vlastní oční choroby z povolání	368
4. Kožní choroby z povolání (MUDr Jan Konopík)	373
Dermatosisy z fyzikálních škodnin	379
Dermatosisy z chemických látek	381

Dermatosen vyvolané rostlinami	387
Dermatosen způsobené hmyzem, rostlinnými a živočišnými parazity a mikroby	388
Profesionální kožní rakovina	388
Praekancerózní stavy	388
Pracovní schopnost	392
Volba zaměstnání	393
Léčení	393
5. Ušní, nosní a krční choroby z povolání (MUDr Karel Sedláček)	393
6. Zubní nemoci z povolání (MUDr Václav Škarvan)	395
X. Úkoly závodního lékaře (Doc. MUDr Jan Roubal)	399
Poslání závodního lékaře	401
Úkoly závodního lékaře v přehledu	402
Jak vyšetřuje závodní lékař zaměstnance	402
XI. Organizace bezpečnostní služby v závodech (Ing. František Kopáček)	429
Působnost bezpečnostního technika (dozorce)	432
Činnost bezpečnostně zdravotních důvěrníků	435
Činnost bezpečnostně zdravotního zaměstnaneckého sboru	436
XII. Tělesná výchova v průmyslu (Doc. MUDr Richard Vinařický a MUDr Jan Ulbrich)	437
Tělesná výchova zdravých	443
Nápravný tělocvik	446
Technické problémy	447
Přílohy: Doc. MUDr Bohuslav Albert, arch. ing. Vlastimil Dohnal, doc. MUDr Jan Roubal a MUDr Bedřich Švestka.	